

با سفر به استان کردستان، لبریز از شادکامی می شوید

جلوه بکر انسان در کوهستان

فرشته مرادی، آزاده حقیقت، آتوسا خداداد
عکس ها: علی اکبر آقاچری

پژوهشگاه ملی مطالعات
فرهنگی و تاریخی ایران

روستای سنگی پالنگان. استان کردستان

استان کردستان یکی از بکرترین جلوه های طبیعی، فرهنگی و تاریخی را در دل خود نهان دارد و در سال های گذشته کمتر به این ظرفیت ها پرداخته شده است. هرچه درباره ظرفیت های بومی اقلیمی این استان گفته شود باز موضوع گسترده تر از آن است که حق مطلب را ادا کند. اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان چندی پیش میزبان گروهی از نویسندگان و عکاسان بود تا با قابلیت های گردشگری استان کردستان آشنا شوند. در این گزارش به معرفی روستای گردشگری پالنگان، اورامان تخت، دریاچه زریوار و غار کرفتو می پردازیم. همچنین نگاهی داریم به مراسم پیر شالیار که در دو نوبت در هر سال برگزار می شود.

اورامان تخت در بهار و تابستان بسیار زیباست و زمستان بسیار سرد آن را در زمره یکی از جذاب ترین مناطق روستایی کردستان دسته بندی می کند

کوه های به هم تنیده در پیچ جاده حکایت از استواری مردمانی دارد که گرمی وجودشان، سرمای اورامان را لذت بخش می کند. منظره ای زیبا که تو را با خود به رنگین ترین لحظه ها می برد. باید خود را در آغوش جاده رها کنی. وقتی به انتهای جاده می رسی، خانه هایی آغاز می شوند که بامشان حیاط خانه ای دیگر است. اینجا «اورامان تخت» است روستایی با قدمت چند صدساله با فرهنگ و آدابی یادگار دوان زرتشت. سرزمین ایرانیان اصیل، مهمان نواز و

مهربان.

مردمی که بکر می زیند و عشیره ای، کوچ هنوز به سبک طبیعت در میان این مردم معنای خود را حفظ کرده؛ از پای کوه به دامنه و ارتفاعات بلندتر و به عکس.

اورامان را «هزار ماسوله» نیز می نامند. این محل اصالت خود را حفظ کرده و در کنار طبیعت زیبای آن، مدنیت و شهرنشینی منطقه، زیبایی خاصی به هزار ماسوله داده است.

این مکان در دره شرقی، غربی با سرراشینی زیاد در شمال کوه های تخت در ۶۳ کیلومتری جنوب مریوان واقع است. خانه های این روستا به طور کلی از سنگ ساخته شده اند و راه پله مانند. سقف خانه ها را با تیرک هایی چوبی می پوشانند. ارتفاعات این منطقه در بهار و تابستان بسیار زیباست و در زمستان بسیار سرد، روستای اورامان تخت یکی از جذاب ترین مناطق روستایی کردستان است که در کنار چشم اندازهای طبیعی آن، برای آیین مذهبی و قدیمی در پیر شالیار، مردم زیادی سالانه روانه آنجا می شوند. این منطقه با انبوه کوهستان ها و دشت های پهناور خود گیاهان و جانوران متنوعی را در بر گرفته که چشم انداز جنگل های زاگرس، منطقه ای به یادماندنی برای طبیعت دوستان به وجود آورده است.

برخی از این چشم اندازها و جاذبه های گردشگری در اورامان شامل چشم انداز دربند دزلی و ارتفاعات و دامنه سرسبز آن، آبشار ملور مناطق پیرامون آن که دارای آبی زلال که حاصل ذوب برف های ارتفاعات بالا دست آن است، زینت بخش کوه های این منطقه، چشم انداز مزارع پلکانی و معماری سنگی و روستاهای پلکانی شکل است.

اورامان در زبان کردی «هورامان» نیز تلفظ می شود که ناحیه ای وسیع و کوهستانی است و تا جنوب استان کردستان را در برمی گیرد. در حقیقت روستای اورامان بخشی از ناحیه اورامان محسوب می شود.

زبان ساکنان این منطقه به هورامی مشهور است. لهجه هورامی یکی از لهجه های مشهور کردی است. از جاذبه های گردشگری هورامان آتشکده های قدیمی موجود در این منطقه است که نشانگر زرتشتی بودن ساکنان آن قبل از اسلام است. این روستا پوشیده از درخت گردو، انار، انجیر و توت است. اگرچه شرایط سخت در این منطقه پا برجاست، ولی ساکنانش هنوز آداب و منس خود را حفظ کرده اند.

بافت این روستا از لحاظ معماری به صورت پلکانی در شیب تند ساخته شده است و پشت بام منزل پایین به منزله حیاط خانه بالاست. دیوار خانه هایی که در این روستا ساخته شده اند، به صورت خشک چینی یعنی بدون استفاده از ملات و به طور هنرمندانه چیده شده اند. مهمترین مصالح مورد استفاده در بناهای این روستا، سنگ و چوب است.

از آنجا که روستای اورامان تخت در زمان های قدیم مرکز فرمانروایی سلاطین محلی بوده است، این روستا را تخت یعنی پایتخت و مرکز سلطنت نامیده اند. مردم این روستا به زبان کردی اورامی سخن می گویند. اورامان تخت از دیرباز جلوه گاه هنر و تمدن غنی و اصیل کردی بوده است. در این میان موسیقی جایگاهی ویژه و قابل تامل دارد. «سیاه چمانه چید» و «کنالپل» از مهمترین ترانه ها و نواهای این روستا هستند. پوشاک مردم

روستای اورامان تخت مانند دیگر روستایان کردستان، لباس های محلی کردی با طرح ها و رنگ های زیبا و شاد است. لباس مردان کرد اورامانی از چوخه، پانتول ملکی شال، دستار، فرنچی مکه بال تشکیل شده و گاهی نیز جافی، کلینجه، شال کلکه، دستار و پیراهن بلند هم می پوشند.

قلقلان، بیلان، گرز (گرزبازی) و همک و ممک از متداول ترین بازی های مردم روستای اورامان تخت است.

پیرشالیار

یکی از چشم اندازهای فرهنگی هورامان، جشن پیرشالیار است، گروهی آن را از شخصیت های قبل از اسلام می دانند گروهی آن را بعد از اسلام دانسته و سکونتش را در روستا حدود ۹۰۰ سال قبل می دانند، درباره وی حکایتی وجود دارد که می گوید: در زمان های بسیار دور در بخارا پادشاهی زندگی می کرد که دختری داشت به نام «بهارنارخاتون» این دختر کر و لال بود و تمام حکما نتوانسته بودند بیماری او را علاج کنند. از سوی دیگر در منطقه اورامانات کردستان مردی به نام پیر شالیار زندگی می کرد که صاحب کرامات و شهرتش عالم گیر شده بود. چون خبر معجزات پیر شالیار به بخارا می رسد، شاه دخترش را همراه با برادرش به نام شالیار سیار و عده ای دیگر به منطقه اورامان کردستان می فرستند. آن ها وقتی به نزدیکی روستایی که پیر در آن زندگی می کند می رسند، دختر پادشاه احساس می کند که گوشش شنوایی خود را به دست آورده و صداها را می شنود.

از آن جا که پادشاه اعلام کرده بود که هر کس بیماری دخترش را علاج کند می تواند او را به همسری برگزیند، پیر شالیار قبول می کند و چون از مال دنیا چیزی نداشت، اهالی با کمک هم برای او جشن عروسی برگزار می کنند و هر کدام از طوایف، بخشی از هزینه ها و کارهای این مراسم را به عهده می گیرند. پیر شالیار قبل از مرگش وصیت می کند تا مراسم سالگرد عروسی اش را همه ساله برگزار کنند.

مراسم باستانی پیر شالیار در ۲ زمان متفاوت در سال ۱۵ اردیبهشت و ۱۰ بهمن ماه (همزمان با جشن سده زرتشتی ها) برگزار می شود، مراسم بهار را کوهساری می گویند که همزمان با طراوت و سرسبزی اورامان کردستان است و در آن به اجرای دف نوازی و ایراد سخنرانی درباره شخصیت پیر شالیار و توزیع نان محلی (کلیره) می پردازند.

مراسم زمستان هر ساله در ۱۰ بهمن ماه به مدت ۲ هفته برگزار می شود. اهالی منطقه به این مراسم، عروسی پیر شالیار می گویند. برگزاری این مراسم به عهده متولی آن است که در هر خانواده به صورت موروثی انجام می شود. به هر تقدیر هیچ یک از جاذبه های بهشت کوچک را نمی توان آن گونه که حقیقت آن است، به وصف آورد.

اورامان تخت با باغات سرسبز و زیبایش و همچنین موقعیت خاص طبیعی و اقلیمی که دارد یکی از خیال انگیزترین و پرجاذبه ترین روستاهای استان کردستان است. این باغات انبوه و سرسبز به صورت پلکانی و در بافت مسکونی خانه ها و بعضاً در اطراف روستا قرار گرفته اند. معماری زیبا و پلکانی اورامان تخت یادآور روستای زیبا و سرسبز ماسوله است. روستای اورامان تخت در دره ای خوش آب و هوا محصور است. رودخانه پرآب و خروشان سیروان از دره های عمیق این ناحیه می گذرد و پس

از طی مسافتی وارد خاک عراق می شود. کرانه های رودخانه سیروان را رودبار می گویند. هوای معتدل و زمین های پوشیده از درختان گردو، انار، انجیر و توت از ویژگی های حاشیه رودخانه سیروان در این ناحیه هستند. طبیعت بکر و زیبای اورامان تخت در فصول متعدد سال به ویژه بهار و تابستان گردشگران بی شماری را به سوی خود جلب می کند.

اورامان تخت از دیرباز تجلی گاه موسیقی اصیل کردی و تمدن غنی کردستان بوده است. موسیقی و رقص در میان اهالی این روستا جایگاهی قابل تامل دارد. سپاه چمانه، چپله و کنالیل از مهم ترین مصادیق موسیقایی این سرزمین است. رقص

اورامان تخت با باغات سرسبز و زیبایش و همچنین موقعیت خاص طبیعی و اقلیمی که دارد یکی از خیال انگیزترین و پرجاذبه ترین روستاهای استان کردستان است

گروهی به دور از هرگونه ابتذال یکی از ویژگی های بارز مردم اورامان تخت به شمار می آید. از مهم ترین غذاهای این منطقه نیز می توان به ترخینه، شلمین، دو خوا (آش دوغ) و یکاوه اشاره کرد. روستای اورامان تخت از طریق شهرهای سنندج، میروان، سروآباد، نوسود و پاوه و از طریق یک جاده آسفالتی و همچنین جاده شوسه قابل دسترسی است. سفر به این روستا خاطره ای زیبا و دلنشین را برای علاقه مندان به فضاهای ویژه روستایی ایجاد می کند.

اورامان جاذبه های بسیاری دارد که در قالب دو صد دفتر نگنجد، تنها دیدن از آن می تواند ما را از یک بهشت کوچک

محور عمده حرکتی، طرفین روستا را به یکدیگر متصل می‌کند. کوچه‌های دیگری نیز به موازات آن در بافت روستا مسیرهای فرعی را تشکیل داده و همگی تابع شیب غالب هستند.

روستا در دامنه کوه و در ۲ طرف دره قرار گرفته و خانه‌های آن با سنگ و عموماً به حالت پلکانی ساخته شده و پشت بام منزل پایین حیاط منزل بالا است. این روستا علاوه بر داشتن معماری زیبا، دارای چشمه‌ها، آبشارها و طبیعتی سرشار از زیبایی منحصر به فرد در استان کردستان است و در کنار رودخانه‌ای قرار گرفته که به رودخانه سیروان می‌پیوندد.

رودخانه خروشان تنگیور که از میان آبادی می‌گذرد آن را به دو قسمت تقسیم می‌کند. این ناحیه از مراکز مهم استان کردستان در دوره سلجوقی به بعد بوده است و قلعه پالنگان که مجاور روستا و در بالای کوه قرار دارد بیانگر این مطلب است. با توجه به بقایای مساجد، منازل قدیمی و باغ‌های زیبای این روستا به نظر می‌رسد که شالوده اصلی آن به دوره سامانی بازمی‌گردد.

روستا گورستان قدیمی هم دارد که چند سنگ قبر با خط کوفی مربوط به قرن ششم و هفتم در آن وجود دارد. روستای پالنگان افزون بر ۲۰ چشمه جوشان در دره تنگیور دارد که آب زلال و خنک خود را به رودخانه تنگیور می‌ریزند و آبشارهای حاصل از ریزش آب این چشمه‌ها بسیار دیدنی است.

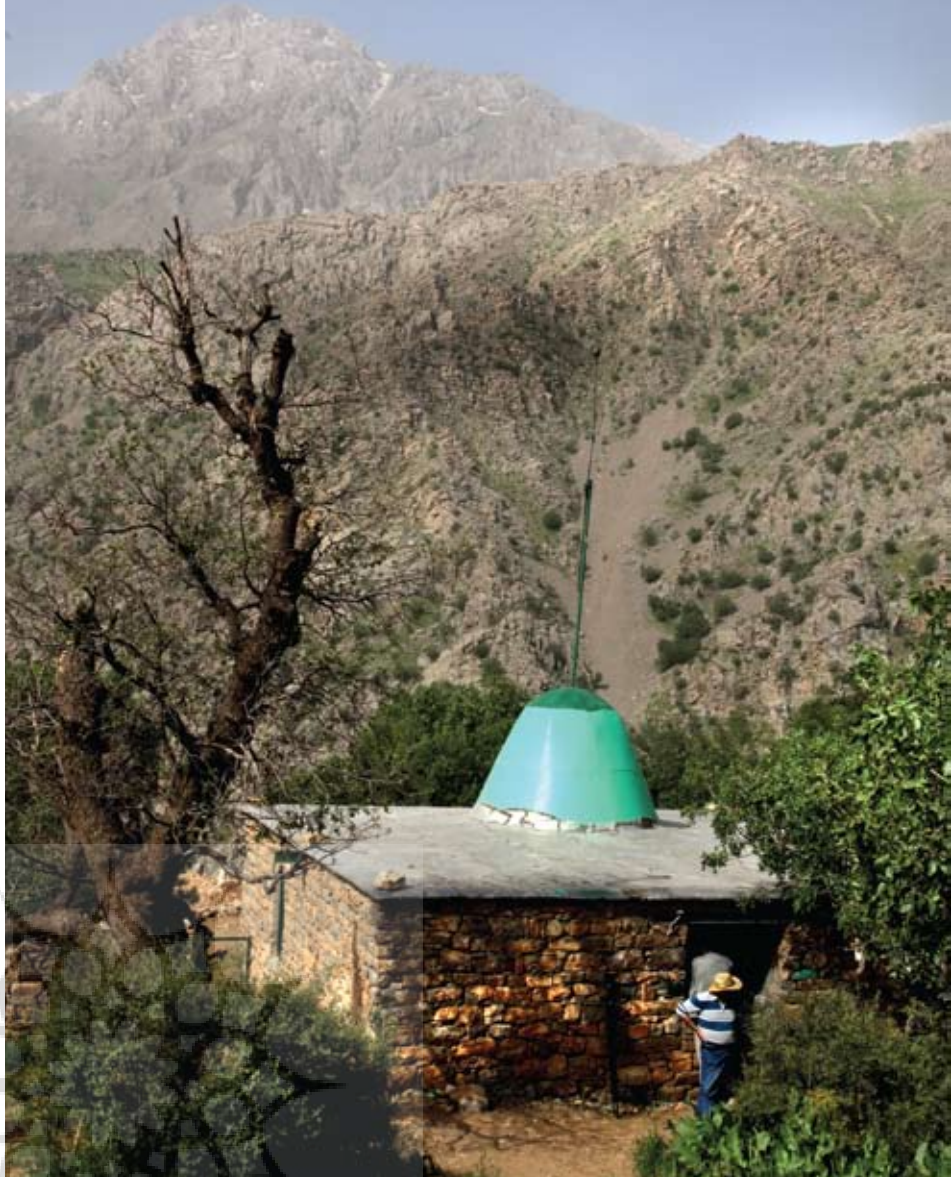
رودخانه تنگیور که از میان آبادی می‌گذرد، بخش اعظم آب خود را از این چشمه‌ها که در فاصله ۷۰۰ تا ۸۰۰ متری جنوب شرقی آبادی قرار دارند تأمین می‌کند و از همین رو آب رودخانه بسیار گوارا و خوش طعم است. رودخانه تنگیور بعد از گذر از آبادی در حدود ۱۲۰ متری غرب پالنگان به رودخانه پراب سیروان می‌پیوندد.

به واسطه خصوصیات آب رودخانه تنگیور و این چشمه‌ها، بزرگ‌ترین مجتمع پرورش ماهی در کنار این روستا ساخته شده است که بیش‌تر گردشگران به علت تازگی و نوع ماهی‌ها و همچنین قیمت مناسب آن برای غذا و همچنین دستاورد سفر به پالنگان، اقدام به طبخ ماهی در محل می‌کنند و اهالی این روستا بخشی از مایحتاج خود را از این رودخانه تأمین می‌کنند. روستای پالنگان سرسبز و دارای آب و هوای بسیار مطلوب و دل‌انگیز در فصل‌های بهار، پائیز و زمستان است و از این لحاظ از دیدنی‌ترین نقاط استان کردستان به شمار می‌رود. روستای پالنگان نزدیک به هزار نفر جمعیت دارد که مذهب اکثریت آن‌ها سنی است و به لهجه اورامی صحبت می‌کنند.

با این‌که پالنگان در یک منطقه کوهستانی قرار دارد اما به دلیل آسفالت بودن مسیر، در تمام طول سال امکان بازدید از این روستا وجود دارد. فعالیت یک واحد شیلات در کنار روستا نیز باعث شده تا بهترین خوراکی پذیرایی از گردشگران طبخ انواع ماهی باشد.

عمده محصولات تولیدی مردم این روستا، گندم، جو و انواع مواد لبنی است. گیوه بافی، جاجیم بافی و موج بافی از مهمترین صنایع دستی پالنگان محسوب می‌شود. همچنین کشک محلی، گیوه و روغن جزو سوغات پرتعداد پالنگانی هاست.

تابستان گرم و بهار معتدل پالنگان باعث شده که کوچ بهاری عشایر به ارتفاعات این روستا که با اجرای بسیاری از مراسم سنتی عشایر کرد مانند اجرای موسیقی گریان، چپله و سیاجمانه

زمینی بهره‌مند کند.

مقبره پیر شالیار

پالنگان، خانه‌هایی به رنگ کوهستان

در ناحیه زاگرس مناطقی با بافت ساده وجود دارد که می‌توان مولفه‌های واقعی معماری منطقه را در آن‌ها شناسایی کرد. مولفه‌هایی که هویت پنهان این معماری را در خود حفظ کرده است. یکی از این مناطق روستای پلکانی پالنگان است که از لحاظ بافت، وسعت، استقرار در بدنه کوه و ساختار معماری از مهم‌ترین نمونه‌های معماری این مناطق محسوب می‌شود. بافت روستای کوهستانی پلکانی پالنگان نشانگر هماهنگی کامل انسان با طبیعت است. چنین وحدت و قرابتی میان انسان و طبیعت و یا میان فرهنگ و طبیعت را حتی می‌توان در خصایص آرمان‌گرایی، معماری و جنبه‌های زندگی مردم این سرزمین به عینیت دید. برای ایجاد سکونت‌گاه، در اینجا بدنه سخت و سترگ کوه تراشیده شده و در بستر کوچکی که به وجود می‌آید با همان سنگ‌ها، به صورت خشک‌چین، استادانه و هنرمندانه روی هم چیده شده و خانه‌ای زیبا، استوار و رفیع ساخته می‌شود. رنگ دیوارها همان رنگ کوهستان است و فقط فرم متفاوت آن است که در نظر بینندگان جلوه می‌کند. تمامی خانه‌ها و کوچه‌ها آن‌چنان با شیب زمین هماهنگ و پیوسته شده‌اند که گویی پیکره واحدی را تشکیل داده‌اند. کوچه‌ها در کم‌رکش کوه قرار گرفته و معمولاً یک معبر اصلی با بیش‌ترین عرض به عنوان

مراسم بهاره پیر شالیار
را کوهساری می‌گویند
که همزمان با طراوت و
سرسبزی اورامان کردستان
است و در آن به اجرای
دفن‌نوازی و ایراد سخنرانی
درباره شخصیت پیر شالیار
و توزیع نان محلی (کلیره)
می‌پردازند

غار کرفتو

همراه است گردشگران زیادی را به این روستا جذب کند. مراسم مذهبی، عروسی، شب یلدا و خوش آمد گویی به نوروز در دوم اسفند نیز از مراسمی است که گردشگران بومی را به خود جذب می‌کند. اسب سواری، گرزبازی، قل فلان و چاک چاک از بازیهای محلی پالنگان است که در ایام غیرکاری مانند پاییز و زمستان در اکثر کوچه‌ها و چشم‌اندازهای روستا برگزار می‌شود.

پالنگان یکی از ۷ روستای هدف در گردشگری استان کردستان است که پس از انجام مطالعات کارشناسی بدون هیچ تغییری در بافت خود به روستای گردشگری تبدیل می‌شود. روستاهای تاریخی صلوات آباد بیجار، اورامان تخت، خسروآباد گروس، نوره سنندج، آوی هنگ و ژاورود غربی دیگر روستاهای هدف کردستان همگی دارای بافت قدیمی با معماری اورامانات هستند و تمام خانه‌های این روستاها به طریق سنگ چین ساخته شده‌اند.

تاریخ، تمدن و طبیعت این روستاها به همراه فرهنگ و آیین مردم آن‌ها یکی از پتانسیل‌های بالقوه گردشگری در کردستان است که مسئولان گردشگری استان قصد دارند در کمترین فرصت آن‌ها را به پتانسیل‌های بالفعل تبدیل کنند.

غار دستکند کرفتو

در ۷۶ کیلومتری شهر دیوان دره و با احتساب همین مسافت در شرق سقز شما با غاری شگرف روبه‌رو می‌شوید. غار کرفتو که حدود یک‌سوم آن، دست‌کند است که به روایت مردم محلی، حاصل تیشه‌های یک عاشق ناکام بوده است. با این حال، غارنوردان کرفتو را تنها غار دست‌کند ایران نمی‌دانند و از غارهای کندوان و اسپهبد خورشید فیروزکوه به‌عنوان نمونه‌هایی دیگر از غارهای دست‌کند کشور نام می‌برند؛ اما به اعتقاد همین غارنوردان و غارشناسان، کرفتو نمونه‌ی اعجاز تمدن و طبیعت و بزرگ‌ترین غار باستانی دست‌کند در ایران است.

کرفتو غاری چهار طبقه است که در بیش‌تر اتاق‌های آن، نورگیر و پنجره تعبیه شده است. در طبقه‌ی نخست این غار و درست روی دیوار یکی از دالان‌های ورودی، نام یکی از مستشرقان روسی - خانیکف - حکاکی شده است. او در سال ۱۹۱۷ میلادی وقتی برای دیدن این غار آمده بود، نامش را روی این دیوار حک کرد. البته حالا به‌سختی می‌توان این حکاکی را دید، چون زیر رنگ‌های آبی و قرمز اسپری‌های واندالیست‌ها (مخربان آثار باستانی) پنهان شده است.

با نزدیک شدن به قسمت‌های طبیعی‌تر غار، اثر دست‌خط انسان معاصر کمتر دیده می‌شود و در دالان‌هایی که بیشتر محل گذر غارنوردان است و نه گردشگران و بازدیدکنندگان معمولی، دیگر اثری از این یادگاری‌نویسی‌ها نیست.

به اعتقاد صابر وفایی، کارشناس ارشد باستان‌شناسی اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری کردستان غار کرفتو مامنی بوده برای در امان بودن از تاخت و تاز اقوام و قبایل گوناگون. ساکنان دسته جمعی به غار پناه می‌بردند چراکه یکی از استحکامات نظامی است و از موقعیت راهبردی بهره‌مند است. غار کرفتو تحت شماره ۳۳۰ در زمره آثار ملی به ثبت رسیده است. بر اثر سکونت اقوام گوناگون در غار کرفتو دخل و تصرفاتی

ایجاد شد و فضاهایی چون اتاق‌های تو در تو، دالان‌ها و معابر عبوری در گذشته تراشیده شده است.

صابر وفایی از کتیبه‌ای یونانی بر سر در ورودی یکی از اتاق‌های طبقه سوم غار یاد می‌کند که در آن از الهه هراکس یاد شده است و به همین خاطر برخی این غار را معبد الهه هراکس نام نهاده‌اند. این کتیبه این گمان را تقویت کرده است که این‌جا زمانی مکان سکونت و استقرار سلوکیان (جانشینان اسکندر مقدونی) بوده که پس از فتوحات مهرداد دوم اشکانی به سمت غرب ایران حرکت کرده بود.

حجاری‌های غار کرفتو شبیه گوزن، گاو و گل است و باستان‌شناسان قدمت آن‌ها را به دوره‌ی پیش از تاریخ نسبت داده‌اند، بخش جذاب این غار باستانی است که در طبقه‌ی دوم می‌توان آن‌ها را دید. البته دیدن این کنده‌کاری‌ها به‌خاطر آن‌که زیر رنگ‌های اسپری‌ها و یادگاری‌نویسی‌ها قرار گرفته‌اند، کمی سخت است و معمولا بازدیدکنندگان بدون توجه به آن‌ها، از اتاق‌های طبقه‌ی دوم گذر می‌کنند.

طبقه‌ی چهارم غار کرفتو که به گفته‌ی وفایی، هفتاد هشتاد سال پیش بیشترین ریزش را داشته است، بهترین دید را به کوه مقابل دارد که به روایت مردم محلی، دارای شمایل سه دختر و

**تاکنون ۷۵۰ متر از
ستون فقرات بخش
طبیعی غار کرفتو
شناسایی شده است
و به‌طور کلی، برای
دیدن این غار باستانی
باید حدود سه تا چهار
ساعت زمان صرف کرد**

زریوار، دریاچه ای به وسعت خاطره ها

با فرارسیدن تعطیلات، خانواده‌های ایرانی با توجه به توان مالی خود در میان اماکن گردشگری، محلی را برای سفر و گذرانیدن اوقات خویش انتخاب می‌کنند. با توجه به ویژگی‌های منحصر به فرد مریوان در استان کردستان که در غرب کشورمان واقع است، به طور قطع نامی از این خطه در فهرست انتخابی ایرانیان وجود دارد و در میان اماکن دیدنی شهرستان مریوان، دریاچه زریوار، طبیعت بکر منطقه و بازارچه‌های مرزی آن به عنوان جاذبه‌ای برای گردشگران در اولویت قرار دارند.

در میان نقاط دیدنی استان کردستان، شهر مرزی مریوان و دریاچه زریوار آن برای بسیاری از هموطنانمان شناخته شده است، با این اوصاف معرفی مختصری از موقعیت جغرافیایی و ویژگی‌های فرهنگی و اقتصادی این منطقه برای علاقه‌مندان تجربه ای نو است. این منطقه گردشگری و جذاب در فاصله ۱۲۵ کیلومتری شمال غربی سنندج مرکز استان کردستان و در فاصله ۲۰ کیلومتری مرز مشترک ایران با کشور عراق واقع شده است.

اگر به دنبال سابقه تاریخی این شهر زیبا باشیم، قدمت آنرا در ادوار بسیار دور خواهیم یافت اما در عصر معاصر، مریوان

یک مرد خیاط است که به واسطه‌ی یک گناه، هر چهار نفر به سنگ تبدیل شده‌اند! از این طبقه می‌توان به قسمت طبیعی غار کرفتو دسترسی داشت. بخشی که تا حدودی از یادگاری‌نویسی‌ها در امان مانده و کف آن طبیعی است. البته بخش‌هایی از مسیر آن، بتن‌ریزی شده است.

در ورودی‌های غار، کبوترهای صحرایی زندگی می‌کنند و خفاش‌ها در راهروهای غار هستند. برخی کوهنوردان که در گذشته از غار کرفتو دیدن داشته‌اند، گفته‌اند که زمانی تالارهای طبیعی این غار، زیستگاه خفاش‌ها بوده است و حتی تالاری به این نام وجود دارد؛ اما به‌خاطر نصب چراغ‌ها و روشن شدن این بخش، خفاش‌ها این تالار را ترک کرده‌اند.

تاکنون ۷۵۰ متر از ستون فقرات بخش طبیعی غار کرفتو شناسایی شده است و به‌طور کلی، برای دیدن این غار باستانی باید حدود سه تا چهار ساعت زمان صرف کرد.

این کارشناس باستان‌شناسی احتمال می‌دهد که کرفتو ورودی دیگری هم داشته باشد؛ ولی برای شناسایی آن باید گروه متخصص غارنورد باشد.

**تابستان گرم و بهار معتدل
پالنگان باعث شده که کوچ
بهراری عشایر به ارتفاعات
این روستا که با اجرای
بسیاری از مراسم سنتی
عشایر کرد مانند اجرای
موسیقی گریان، چپله و
سیاچمانه همراه است
گردشگران زیادی را به
این روستا جذب کند**

دریاچه زریوار

دریاچه زریوار به عنوان کم نظیرترین جاذبه آبی غرب کشور جذابیت خاصی به منطقه بخشیده است. این دریاچه با فاصله دو کیلومتری شهر مریوان در مساحت ۹۰۰ هکتار و با عمق متوسط سه متر شرایط مناسبی را برای قایقرانی فراهم کرده است. البته ناگفته نماند در فصول سرد سال نیز یخ بستن سطح این آب شرایط خاص برای فعالیت‌های زمستانی فراهم می‌کند و جذابیت‌های خاص فصل خود را دارد. به گفته کارشناسان آب این دریاچه از جوشش چشمه‌هایی است که درکف دریاچه واقع شده است. با این وصف در فرهنگ جغرافیایی دریاچه زریوار یا زریبار به عنوان یکی از بزرگترین چشمه‌های آب شیرین جهان شناخته شده است.

شیرین بودن آب دریاچه شرایط پرورش ماهی‌های کپور، سفید و عروس ماهی و دیگر آبزیان سازگار با آب منطقه را در این شهرستان فراهم کرده است. بدون شک سفر به استان کردستان گزینه‌ای دلچسب برای مسافرانی است که می‌خواهند در تابستان برنامه ریزی داشته باشند. استان کردستان با مردمانی مهربان و میهمان نواز همواره برای گردشگران و علاقه‌مندان به ایرانگردی جذابیت‌های بکری را عرضه می‌کند.

در زمان قاجار، حکومت یکی از شاهزادگان این خاندان را به نام فرهادمیرزا به خود دیده است، مریوان در سال ۱۳۴۴ به طور رسمی دژ شاهپور نامیده می‌شد. در تاریخ کهن از مریوان با نام مهروان یاد شده که متشکل از دو واژه مهر و وان به معنای جایگاه مهر است.

در کنار این شهر بزرگ‌ترین دریاچه آب شیرین ایران به نام "زریوار" قرار دارد، البته کارشناسان محیط زیست کشور از آن به عنوان تالاب یاد می‌کنند، جذابیت و دل‌نشینی این منطقه چشم‌هر بیننده را نوازش می‌دهد و در حقیقت این خاطرات جذاب و به یادماندنی است که در اذهان گردشگران به جای می‌ماند و آن زیبایی با نام منطقه مترادف می‌گردد.

کوه‌های سرسبز و پوشیده از بلوط اطراف دریاچه جذابیت ویژه‌ای دارد، اغلب ایرانیان مسافرت به خطه سرسبز شمال و دریای کاسپین را تجربه کرده‌اند، اما مناظر مریوان ترکیبی همگون و تازه از کوهستان، دریاچه و جنگل بر پرده خاطرات ناظر نقش می‌زند.

اگر سفر به مریوان را در فصل بهار و تابستان تجربه کرده باشید به یقین همه عناصر شمال کشور را به علاوه اعتدال هوا و بدون ویژگی شرجی آن در لوح خاطرتان نقش بسته است.

کوه‌های سرسبز و پوشیده از بلوط اطراف دریاچه زریوار جذابیت ویژه‌ای دارد، اغلب ایرانیان مسافرت به خطه سرسبز شمال و دریای کاسپین را تجربه کرده‌اند، اما مناظر مریوان ترکیبی همگون و تازه از کوهستان، دریاچه و جنگل بر پرده خاطرات ناظر نقش می‌زند